
2022-4-RE

Causa 2022-4-RE

(Espanya Vian i d'altres c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 30-2022. Recurs d'empara

Aute del 14 de febrer del 2022

BOPA núm. 25, del 23 de febrer del 2022

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 20 de gener del 2022, per la representació processal dels Srs. Lluís Espanya Vian, Maria Rosa Guiu Esparrica i Lluís Espanya Franco, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 8 de juliol del 2020, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, contra els autes del 9 d'abril del 2021 i del 28 de maig del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, i, contra l'aute del 30 de novembre del 2021, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets fonamentals, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades i que retrotregui les actuacions al moment processal anterior a la inadmissió a tràmit del recurs d'apel·lació, per tal que es revisi la decisió de l'acumulació de les causes penals decretada per la Batllia, i que es condemni la part recorreguda al pagament de les costes judicials causades, tant en les anteriors instàncies com en la present, i, subsidiàriament, sense condemna en costes. Així mateix, demana que practiqui la prova sol·licitada en relació amb la incorporació de les diligències prèvies de la causa penal que va originar el recurs d'empara 2015-3-RE, atesa la impossibilitat per a aquesta part d'obtenir-la pels seus mitjans;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Caullet;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. En el sumari núm. 9000113/2017 que se segueix per uns presumptes delictes majors de contraban, d'associació il·lícita i de blanqueig de diners i per un presumpte delictes menor de creació o d'alteració de dades informàtiques, la batlle instructora, mitjançant un aute del 8 de juliol del 2020, va decidir acumular les diligències prèvies núm. 9000172/2016 seguides contra els recurrents per uns presumptes delictes de blanqueig de diners i de contraban amb el sumari anteriorment esmentat, ja que els fets que van iniciar els dos procediments podien tenir connexió entre ells per identitat de subjectes, d'il·lícits i de negocis, així com per raons de seguretat jurídica i d'economia processal.

1.2. La representació processal dels recurrents va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 9 d'abril del 2020, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què inadmetia aquest recurs, atès que no podia encabir-se en el *numerus clausus*, establert a l'article 194 del Codi de procediment penal.

1.3. La representació processal dels recurrents va presentar un incident de nul·litat per considerar que aquesta decisió vulnerava els seus drets a la jurisdicció i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, el 28 de maig del 2021, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què inadmetia a tràmit aquest incident de nul·litat.

1.4. La representació processal dels recurrents va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta darrera decisió, i, el 30 de novembre del 2021, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute mitjançant el qual inadmetia a tràmit aquest recurs.

1.5. El 20 de gener del 2022, la representació processal dels recurrents va interposar un recurs d'empara contra totes les resolucions de la Batllia, del Tribunal de Corts i de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia que s'acaben de ressenyar, per una presumpta vulneració dels drets fonamentals reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació dels recurrents

- Els recurrents manifesten que l'aute del 9 d'abril del 2021, dictat per la Batllia, només es fonamenta en l'article 194 del Codi de procediment penal, el qual enumera de manera limitativa els supòsits en què una decisió del batlle instructor pot ser recorreguda, i no va tenir en compte cap dels arguments que van ser presentats per aquesta part.

- Els recurrents citen la sentència constitucional del 15 de juny del 2015, recaiguda en la causa 2015-3-RE, en què es fa referència a la necessitat d'un recurs d'apel·lació previ abans de poder formular el recurs d'empara, a l'absència d'una normativa processal en el marc de l'acumulació de causes penals, i, a la manca de connexitat, en aquest cas concret, entre els dos procediments que han estat acumulats.

- Consideren, doncs, que les resolucions impugnades no estan suficientment fonamentades en Dret, fet que, segons el seu parer, vulnera els drets garantits a l'article 10 de la Constitució.

- Respecte de l'aute del 28 de maig del 2021, dictat pel Tribunal de Corts, mitjançant el qual s'acorda inadmetre a tràmit l'incident de nul·litat, d'acord amb el contingut de l'article 18 *quater* de la Llei

transitòria de procediments judicials, addueixen que el Tribunal de Corts no va tenir en compte la decisió constitucional recaiguda en la causa 2015-3-RE abans esmentada, ja que, segons el seu parer, la resolució de la batlle instructora raïa alhora sobre una qüestió que podia ser recorreguda d'acord amb l'enumeració de l'article 194 del Codi de procediment penal (arxivament de la causa) i sobre una altra qüestió que no podia ser-ho (acumulació), situació que establiria que la necessitat d'un recurs d'apel·lació abans la presentació d'un recurs d'empara s'aplica a tots els aspectes de la resolució recorreguda i fonamenta, doncs, l'obligació d'acceptar el recurs d'apel·lació contra la decisió d'acumulació de diverses causes penals.

- Consideren igualment que la motivació del Tribunal de Corts continguda en l'aute que inadmet a tràmit el seu incident de nul·litat no és suficient, ja que és una resposta "*estàndard*" no avalada per la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans sobre aquest tipus de respostes.

- Així mateix, els recurrents citen la sentència constitucional del 13 de març del 2014, recaiguda en la causa 2013-34-RE, la qual precisa que un recurs d'apel·lació pot ser admissible a tràmit més enllà del respecte formal de les disposicions de l'article 194 del Codi de procediment penal quan un dret fonamental està en joc, situació en què els recurrents es troben en aquest cas, i en dedueixen que la inadmissió a tràmit de la seva apel·lació vulnera els seus drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

- Pel que fa a la decisió de la Sala Penal, els recurrents manifesten que la inadmissió del seu recurs va intervenir després que aquesta Sala hagués tramés el procediment a les parts i al Ministeri Fiscal.

- Precisen que, d'acord amb l'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials, el recurs pot ser declarat inadmissible a tràmit si està mancat de fonament, ara bé, segons el seu parer, el fet de donar trasllat al Ministeri Fiscal i a les parts significa que la Sala Penal considerava que el recurs no es podia encabir en aquest cas, i per tant, aquesta decisió d'inadmissibilitat a tràmit a posteriori vulnera els drets garantits per l'article 10 de la Constitució.

- Per tots aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades i que retrotregui les actuacions al moment processal anterior a la inadmissió a tràmit del recurs d'apel·lació, per tal que es revisi la decisió de l'acumulació de les causes penals decretada per la Batllia, i que es condemni la part recorreguda al pagament de les costes judicials causades, tant en les anteriors instàncies com en la present, i, subsidiàriament, sense condemna en costes. Així mateix, demana que practiqui la prova sol·licitada en relació amb la incorporació de les diligències prèvies de la causa penal que va originar el recurs d'empara 2015-3-RE, atesa la impossibilitat per a aquesta part d'obtenir-la pels seus mitjans.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- Pel que fa al seu aute del 9 d'abril del 2021, mitjançant el qual es declara la inadmissibilitat del recurs d'apel·lació formulat pels recurrents contra la decisió d'acumulació dictada per la Batllia, el Tribunal de Corts es fonamenta en l'article 194 del Codi de procediment penal que enuncia de manera restrictiva els supòsits en què es pot presentar un recurs d'apel·lació, supòsits entre els quals no figura la decisió d'acumulació.

- Pel que fa a l'aute que inadmet a tràmit l'incident de nul·litat plantejat pels recurrents, dictat el 28 de maig del 2021, el Tribunal de Corts exposa que l'argument dels recurrents mitjançant el qual

addueixen que ells no van fonamentar la seva demanda en l'article 194 esmentat, no permet fer abstracció d'aquesta disposició legal per apreciar o no la seva admissibilitat.

- Precisa que la sentència del Tribunal Constitucional recaiguda en la causa 2015-3-RE no pot dur a l'admissió del recurs d'apel·lació independentment de les vies processals establertes per la llei; indica igualment que en aquesta causa la decisió esmentada podia ser objecte de recurs d'apel·lació d'acord amb l'article 194 del Codi de procediment penal.

- Recorda que, en el cas dels recurrents, les disposicions de l'article 194 esmentat fonamenten de manera clara la inadmissió a tràmit del seu recurs d'apel·lació, que el Tribunal Constitucional ha reconegut formalment el caràcter restrictiu d'aquest article en la seva decisió recaiguda en l'aute del 25 de maig del 2007, recaigut en la causa 2007-10-RE, i que la seva jurisprudència és constant en aquesta matèria.

- Per aquests motius, conclou, doncs, que cal declarar la inadmissió a tràmit de l'incident de nul·litat presentat pels recurrents.

- Seguidament, indica que l'incident de nul·litat en qüestió no derivava de l'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials, com així ho pretenien els recurrents, sinó de l'article 18 *ter* d'aquesta mateixa Llei, afegint que atès que la decisió no era definitiva, aquesta decisió no era susceptible de recurs.

2.3. Argumentació de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Penal recorda la jurisprudència del Tribunal Constitucional (causes 2017-4-RE i 2021-30-RE) que estableix que la impossibilitat d'un recurs contra una decisió d'acumulació d'assumptes penals, d'acord amb l'article 194 del Codi de procediment penal, no vulnera els drets reconeguts a la Constitució.

- Precisa que, a partir d'aquesta premissa, l'incident de nul·litat no té cap fonament i que independentment que s'empri la via del 18 *ter* o la del 18 *quater*, la decisió de la seva inadmissió a tràmit no vulnera els drets constitucionals.

- Per consegüent, la Sala Penal decideix inadmetre a tràmit el recurs d'apel·lació formulat contra la inadmissió a tràmit de l'incident de nul·litat i confirma l'aute del 28 de maig del 2021, dictat pel Tribunal de Corts.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El Tribunal Constitucional no és una tercera instància, ni un tribunal de cassació, ni un tribunal suprem.

3.2. Els recurrents al·leguen que les decisions impugnades de la jurisdicció ordinària vulneren els seus drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució; cal examinar, doncs, en primer lloc, l'aute del 9 d'abril del 2021, mitjançant el qual el Tribunal de Corts inadmet a tràmit el recurs d'apel·lació formulat pels recurrents contra la decisió de la batlle instructora d'acumular dos procediments penals.

3.3. Els recurrents consideren que aquesta decisió està insuficientment fonamentada en Dret, perquè el Tribunal de Corts no hauria donat resposta a cap dels arguments que li van ser plantejats; ara bé, la decisió esmentada exposa clarament que es fonamenta en l'article 194 del Codi de procediment penal, el qual enumera de manera limitativa els supòsits en què una decisió del batlle instructor pot ser recorreguda.

3.4. El Tribunal de Corts no accepta admetre a tràmit aquest recurs, perquè en aquest cas el recurs d'apel·lació plantejat no es troba en els supòsits previstos per la llei. Per consegüent, no és necessari que doni resposta a tots els arguments presentats pels recurrents i que tracten del fons de la decisió objecte de la temptativa d'apel·lació, per acabar considerant que el recurs és inadmissible a tràmit.

3.5. Els recurrents citen la sentència del Tribunal Constitucional recaiguda en la causa 2015-3-RE, però a més de considerar que una sola decisió no crea jurisprudència, aquella decisió constitucional s'aplicava a una resolució de naturalesa diferent, afegint que no estableix de cap manera l'obligació d'acceptar els recursos d'apel·lació contra qualsevol decisió de la Batllia d'Instrucció més enllà de les prescripcions de la llei.

3.6. Així doncs, l'acte esmentat del Tribunal de Corts està fonamentat en Dret i no vulnera els drets garantits a l'article 10 de la Constitució.

3.7. Pel que fa a l'incident de nul·litat, els recurrents addueixen els mateixos arguments als quals s'acaba de donar resposta.

3.8. A més a més, tal com ho assenyalen el Tribunal de Corts i la Sala Penal, el Tribunal Constitucional s'ha pronunciat en diverses ocasions sobre el fet que el caràcter limitatiu de l'article 194 del Codi de procediment penal que circumscriu les possibilitats d'apel·lació a uns supòsits concrets, no vulnera els drets fonamentals dels justiciables.

3.9. L'argument dels recurrents d'acord amb el qual la decisió del Tribunal de Corts estaria fonamentada de manera "estàndard" contravenint d'aquesta manera la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans, també és inoperant, ja que la claredat de la llei d'aplicació al cas i l'absència d'alguna particularitat concreta condueix a un argumentari relativament senzill, sense desmerèixer de cap manera el seu rigor jurídic i la seva bona comprensió.

3.10. També cal destacar que l'incident de nul·litat presentat pels recurrents correspon a la via de l'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials, ja que la decisió que es deriva d'aquest incident no és una decisió definitiva, fet que du de nou a concloure a la inadmissibilitat a tràmit del recurs d'apel·lació presentat contra la decisió del Tribunal de Corts.

3.11. De manera sobreabundant, tal com ho destaca la Sala Penal, el fet que l'incident de nul·litat correspongui a la via de l'article 18 *ter* i no a la del 18 *quater* no té cap conseqüència, ja que l'incident de nul·litat de l'article 18 *quater* també pot ser declarat inadmissible a tràmit sense vulnerar els drets fonamentals si aquest no té fonament, cosa que és el cas en aquesta causa.

3.12. Així mateix, que la decisió d'inadmissibilitat a tràmit de la Sala Penal hagi intervingut després d'haver-se donat trasllat de les actuacions de l'incident a les parts i al Ministeri Fiscal, no altera l'anàlisi ni la fonamentació en Dret de la seva decisió d'inadmissibilitat.

3.13. Per tant, la decisió de la Sala Penal està fonamentada en Dret, confirma la decisió d'inadmissibilitat a tràmit del Tribunal de Corts i no vulnera els drets fonamentals dels recurrents,

establerts a l'article 10 de la Constitució.

3.14. Aquest recurs d'empara ha de ser, doncs, declarat inadmissible a tràmit, ja que manca de contingut constitucional.

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2022-4-RE interposat per la representació processal dels Srs. Lluís España Vian, Maria Rosa Guiu Esparrica i Lluís España Franco contra l'aute del 8 de juliol del 2020, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, contra els autes del 9 d'abril del 2021 i del 28 de maig del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, i, contra l'aute del 30 de novembre del 2021, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia, al president del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 14 de febrer del 2022.

Josep-D. Guàrdia Canela
President Vicepresident

Jean-Yves Caullet

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat